

תולדות שמירת הטבע בישראל ואתגרים לעתיד
מס' קורס 1880041501

סמסטר ב', תשפ"ג, 2023

ימי רביעי 16:15 – 17:45

מרכזי הקורס: פרופ' יורם יום טוב, פרופ' יוסי לשם

תיאור הקורס:

מאז קום מדינת ישראל חלו בה שינויים דרסטיים: הרס חלקי או מלא של בתי הגידול של החי, פגיעה משמעותית במגוון הביולוגי וחיסול מינים. כל אלה קרו עקב הגידול העצום באוכלוסייה האנושית וחוסר מודעות של ממשלות ישראל והציבור הרחב לחשיבות שמירת הטבע והנוף.

עם זאת, תוך 74 שנים, ביוזמת גופי שמירת הטבע, הציבור הרחב ואנשי אקדמיה חלו שינויים משמעותיים בנושא. בקורס נשמע מפי אחדות מהדמויות המרכזיות שחוללו את השינוי על הצלחות וכישלונות בהיבטים רב-תחומיים, ונסה להבין מה מניע בני אדם לשמור על הטבע, איזה טבע לשמר ומדוע יש לנושא חשיבות גדולה. בקורס נציג גם אתגרים לעתיד בשמירת הטבע, שהסטודנטים יוכלו, אולי, להשתלב אישית במימושם.

פורמט הקורס:

הקורס יתקיים כולו ב-ZOOM מלבד מפגש אחד בכיתה בתאריך 03/05/2023

- שיחת הפתיחה תתקיים ביום רביעי, 15/03/2023.
- מפגשי ZOOM להסברים ושאלות סטודנטים יתקיימו בשני מפגשים במהלך הקורס, בתאריכים: 19/04/23, 31/05/23
- לקראת המבחן, יתקיים פאנל מרצים, סיכום הקורס וינתנו שאלות דוגמה, בתאריך 21/06/23.

דרישות הקורס: נוכחות בשיעורים המקוונים ובחינה מסכמת.

חובת נוכחות: ישנה חובת נוכחות בכל המפגשים המקוונים (סה"כ 4)

הציון הסופי: בחינה אמריקאית, 20 שאלות

לפניות בכל נושאי הקורס: פרופ' יוסי לשם: yossile@tauex.tau.ac.il

פירוט מפגשי הקורס:

שם המרצה ונושא ההרצאה	מס' מפגש
מפגש פתיחה - פרופ' יורם יום-טוב: פתיחה ותכנית הקורס ארבעת עמודי שמירת הטבע מה מביא בני אדם לשמירת הטבע? על איזה טבע לשמור?	1 (א) 15/03/2023
פרופ' אוריאל ספריאל: ילדי טבע ואגודת צעירים חובבי חי פקח ראשון באילת	1 (ב)
מאיר שלו: אהבת הטבע וחינוך לאהבת הטבע (אמוץ כהן)	2 (א) 22/03/2023
הקמת החברה להגנת הטבע – פרופ' אמוץ זהבי ועזריה אלון	2 (ב)
ד"ר עוזי פז: הפגיעות בעולם החי והצומח של ארץ ישראל מימי קדם ועד המנדט הבריטי. מייבוש החולה עד "חוק גנים לאומיים ושמורות טבע". המאבק על הכרמל. המסע להגנת פרחי הבר. טיפוחן של שמורות הטבע הראשונות.	3 (א+ב) 29/03/2023
יואב שגיא: התפתחות יחסי הגומלין בין ארגוני שמירת הטבע – הרשות הממלכתית והארגון האזרחי הקמת האגף לשמירת טבע והרחבת פעילות החברה להגנת הטבע בשמירת הטבע הקמת מכון דש"א (דמותה של ארץ) לקידום השמירה על השטחים הפתוחים המהלכים להטמעת מחויבות רשויות המדינה לשמירת השטחים הפתוחים: מערכת התכנון, מערכת ניהול המקרקעין והמגזר החקלאי והכפרי.	4 (א+ב) 19/04/2023
מפגש סטודנטים ב-ZOOM	

מפגש בקמפוס (לא ב-ZOOM) מיקום האולם יפורסם בהמשך שי דורון ואוהד הצופה: תרומתם של גני החיות וגרעיני הרבייה לשמירת הטבע בישראל	5 03/05/2023
פרופ' יוסי לשם: צפרות ככלי להטמעת שמירת טבע בציבור צבא הגנה לטבע - מיזם פורץ דרך בשמירת טבע. מיזם התנשמות וחשיבות הפעילות האזורית צפרות במערכת החינוך	6 10/05/2023
דן פרי: שמירת הטבע בעידן צפוף	7 (א) 17/05/2023
ד"ר יהושע שקדי: אתגרים בשמירת טבע בים וביבשה	7 (ב)
פרופ' יוסי לוי: חשיבות שמירת טבע בים סוף – הישגים וכישלונות	8 (א) 24/05/2023
ד"ר רותי יהל: על שמירת טבע בים התיכון	8 (ב)
פרופ' אביטל גזית: שמירה על בתי גידול לחים (שלוליות חורף, נחלים וכו')	9 (א) 31/05/2023
מפגש סטודנטים ב-ZOOM	
ניר פפאי: אתגרים בשמירת טבע כיום	10 (א) 07/06/2023
ד"ר נעם לידר: מינים פולשים ומינים מתפרצים	10 (ב)
פרופ' אבי פרבולוצקי: אקולוגיה ושמירת טבע של שטחים פתוחים בישראל	11 (א) 14/06/2023
עמיר בלבן: חשיבות טבע עירוני. תחנת הטיבוע בגן הכנסת ופארק הצבאים כדגם	11 (ב)
פרופ' יורם יום-טוב: עתיד עולם החי בישראל	12 (א) 21/06/2023

<p>פאנל בהשתתפות כל המרצים (מפגש מקוון)</p> <p>שאלות ותשובות בזום, עם הסטודנטים מנחים: פרופ' יורם יום-טוב, פרופ' יוסי לשם סיכום הקורס ושאלות דוגמה למבחן</p>	<p>12 (ב)</p>
<p>מבחן – מועד א'</p>	<p>13 28/06/2023</p>

- רשימת ביבליוגרפיה מומלצת בקובץ נפרד